

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою
програмою «Економіка та планування бізнесу».

на тему: **«Економічне обґрунтування проекту створення комплексу
перевалки зерна»**

Виконавець:

студент ЦЗФН

Карадяур Христина Миколаївна

_____
/підпис/

Науковий керівник:

ст. викладач

Каражия Едуард Андрійович

_____
/підпис/

ОДЕСА 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Останнім часом з активним розвитком зернового ринку України залишаються актуальними питання зі зберігання та післязбиральної обробки зерна. Як відомо, більшість зернових складів України потребують реконструкції чи повного відновлення. Тому на сьогоднішній день стоїть чітка задача з будівництва елеваторних комплексів, що повинні відповідати усім сучасним вимогам галузі та забезпечити високу функціональність, яка б дозволила проводити технологічні операції при повній автоматизації виробництва з мінімальною кількістю обслуговуючого персоналу.

Залежно від місця, займаного у переміщенні зерна від виробництва до споживачів, підприємства елеваторної промисловості відносять до заготівельних, проміжних і виробничих. До заготівельних відносять хлібоприймальні (інакше, заготівельні); до проміжних - базисні, перевалочні, фондові; до виробничих - виробничі, портові, реалізаційні.

Елеватори - найбільш досконалий тип зерноскладів. Вони являють собою комплекс наступних основних споруд: робочої будівлі, де розміщено основне технологічне і транспортує обладнання; силосних корпусів для зберігання зерна; прийомних і відпускних пристроїв для різних видів транспорту; зерносушарок; цеху (складу) відходів.

Незважаючи на різноманіття типів елеваторів, основне їхнє призначення у принципі формулюється однаково: прийняти зерно, піддати його обробці (очищення, сушіння, активне вентилування тощо), забезпечити надійне зберігання, відвантажити споживачеві. Одночасно з урахуванням свого основного функціонального призначення кожен тип елеватора передбачає і суттєві особливості.

Питанням формування й розвитку зернових ринків присвячені роботи таких учених-економістів: В.Г. Андрійчука, В.І. Богачова, В.І. Бойка, П.І. Гайдуцького, Б.В. Губського, О.Ю. Єрмакова, М.В. Калінчика, Ю.С. Коваленка, В.І. Мацибори, Ю.Ф. Наумова, П.Т. Саблука, В.Д. Савченка, І.Г. Ушачова, О.М. Шпичака, В.В. Юрчишина.

Актуальність проблеми, недостатність вивчення і висвітлення її в економічній літературі, теоретичне і практичне значення питань формування ринку зернових та елеваторів зумовили вибір теми дипломної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою написання кваліфікаційної роботи є визначення доцільності побудови зернового елеватора та проведення економічного обґрунтування ефективності цього проекту.

Реалізація зазначеної мети визначила необхідність вирішення таких завдань:

- узагальнити теоретико-методичні основи формування і функціонування ринку зерна та елеваторних потужностей;
- здійснити комплексний аналіз сучасного стану, кон'юнктури та особливостей вітчизняного і світового ринку зерна та елеваторних потужностей;
- визначити ситуацію на ринку зерна та елеваторних потужностей;

- обґрунтувати економічну ефективність проектних даних із побудови елеватора

Об'єктом дослідження виступає процес створення зернового елеватора, як суб'єкта господарювання та його прибутковість.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку підприємства у сфері харчової промисловості в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі були застосовані такі методи дослідження: метод аналізу ринку, методи статистичної обробки даних, метод коефіцієнтів та аналізу фінансового стану підприємства та інші. Для обробки інформації використовувались програми Microsoft Excel, Project Expert (для обґрунтування доцільності реалізації запропонованих проектних заходів щодо розвитку підприємства).

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вітчизняних вчених, нормативно-законодавчі акти України, офіційні статистичні матеріали, матеріали наукових досліджень та ін.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (35 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 65 сторінок. Основний зміст викладено на 62 сторінки. Робота містить 11 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Загальна концепція організації бізнесу в Україні сфері перевалки зерна**» розглянуто характеристику бізнес-ідеї започаткування справи на ринку перевалки зернових; умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері перевалки зерна; обґрунтування вибору організаційно-правової форми підприємницької діяльності та системи оподаткування.

У другому розділі «**Аналітична оцінка можливості створення комплексу перевалки зернових культур**» проаналізовано світовий та вітчизняний ринок зерна; виконана оцінка ринку елеваторів та перевалки зерна України та існуючих технологій перевалки зернових.

У третьому розділі «**Економічне обґрунтування доцільності створення зернового терміналу**» загальна характеристика проекту створення перевалочного комплексу та розрахунок його економічних показників. Проаналізовані можливі ризики та запропоновані заходи щодо їх мінімізації

ВИСНОВКИ

1. Україна гідно тримає позицію одного з найбільших виробників зернових і, крім того, займає лідируючу нішу з експорту зерна в світі. У 2019 цей показник досяг максимальних 75,1 млн т. Рекордний експорт зерна може скласти майже 74% від рекордного врожаю.

2. Оскільки на переробку неможливо, та і часто недоцільно, пускати відразу весь зібраний врожай зернових культур в продаж, необхідно забезпечити його зберігання на такому рівні, щоб його якісні характеристики не стали гірше. Для цього використовують зерносховища, в т.ч. елеватори.

3. Станом на 1 січня 2019 року в Україні потужності одноразового зберігання зернових, зернобобових та олійних культур склали 78,3 млн т. Із зазначеного обсягу 45,43 млн т потужностей належать підприємствам, які вирощують ці культури, 32,85 млн т – займаються зберіганням і обробкою.

4. В тож самий час близько 70% елеваторів України потребують капітальної реконструкції, але не завжди доцільно робити зі старого нове, та й операційні витрати такого елеватора будуть значно більшими, ніж у нового зерносховища. Тож, виробники агропромислового комплексу під впливом можливої втрати частки врожаю змушені зупиняти свій вибір на одному із варіантів і найчастіше обирають інвестування у нове зерносховище з оновленою матеріальною базою.

5. Сьогодні українські зернотрейдери направляють величезні інвестиції в збільшення потужностей з перевалки зерна. Розвиток зерноперевалки зумовлений зацікавленістю інвесторів у показниках рентабельності даного виду діяльності. Що викликано різною вартістю за перевалку 1 тони зерна. У Європі - 7-8\$, а в Україні її вартість знаходиться на рівні \$ 20-25 за тону.

6. Найбільш цікаві місця для будівництва зернових терміналів, - це порти північно-західного узбережжя Чорного моря. Причини дві: Глибоководний шельф відповідних портів і логістика, зокрема, можливість доставки зернових по річках.

7. Виходячи з можливостей по перевалочним здібностям нашого терміналу, було прийнято рішення про будівництво зернових елеваторів з перевантажувальним комплексом з річним проектним оборотом до 2,5 млн. тон. Обсяг одноразового зберігання 120 тис. тон

8. Технологія, яка планується для використання на новому терміналі, дозволяє виключити необхідність використання важких порталних або плавучих кранів та розбирання залізничних вагонів.

9. Аналіз сильних і слабких сторін проекту показує, що сильні якості переважають над слабкими. Рішення про будівництво зернового терміналу на території Одеського морського торгового порту стратегічно є вірним

10. Для установа елеватора з такою пропускну потужністю з перевалки та одноразового зберігання зерна необхідні інвестиції в розмірі \$70 млн. За перший рік фірма отримує тільки з перевалки зернових через елеватор \$13,14 млн. І при цьому витрати скоротяться на 10%. Розрахунок дисконтованих показників економічної ефективності свідчить, що проект – економічно доцільний.

АНОТАЦІЯ

Карадяур Х.М. «Економічне обґрунтування проекту створення комплексу перевалки зерна».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою

програмою «Економіка та планування бізнесу». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні засади щодо започаткування справи у сфері послуг. Проаналізовано ринок елеваторів та перевалки зерна України та визначено внутрішні конкурентні переваги створюваного бізнесу. Розраховано витрати на створювання та функціонування комплексу перевалки зерна. Прогнозовано прибуток. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовані можливі ризики та заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: проект, конкурентне середовище, ефективність, прибуток, аналіз, витрати, зерно, зерноскладище, елеватор.

ANOTATION

Karadyaur H.M. “Economic justification of the project of a grain transshipment complex establishment.”

Qualifying Paper for the Bachelor’s Degree in the specialty 076 “Entrepreneurship, Trade and Exchange Activities” for undergraduate program “Economics and Business Planning”. - Odessa National Economic University. - Odessa, 2020.

Theoretical framework of business setting up in the sphere of services are considered in the Paper. The market of grain elevators and grain transshipments in Ukraine are analyzed, and some internal competitive advantages of the business are defined. The costs of creation and operation of the grain transshipment complex are calculated. Profit is projected. The cost effectiveness of the project has been evaluated. Possible risks and measures to minimize them are analyzed.

Key words: project, competitive environment, efficiency, profit, analysis, costs, grain, granary, elevator.